

Vänsterpress om regeringskrisen – början av juli 2021

Löfven-regeringen valde att avgå i stället för att omedelbart utlysa extraval. Förhoppningen är givetvis att övriga regeringsalternativ inte ska få tillräckligt med stöd och att Löfven därför ska kunna återkomma till makten. Bollen ligger just nu hos riksdagens talman som ska försöka snickra ihop en ny regering. Först ut blev Kristersson, som dock tvingades ge upp och nu har Löfven fått bollen. Men hur det kommer att sluta, det vet vi inte. Eftersom styrkeförhållandena mellan de två blocken är så jämna så kan det sluta nästan hur som helst – det kan räcka med att *en* riksdagsledamot röstar mot sitt parti eller röstar fel för att det mindre M-KD-SD-L-blocket ska vinna och vi får en Kristersson-regering.

I den aktuella regeringskrisen spelar Centerpartiet en viktig roll och båda blocken försöker locka partiet till sin sida. Problemet för Löfven är att C vägrar förhandla med V. Men vilket slags parti är egentligen C? I själva verket har C och dess föregångare en lång historia av politiska svängningar mellan ytterligheter bakom sig. Så frågan är om man överhuvudtaget kan sätta tillit till ett sådant parti. Om detta, se Kjell Östbergs artikel ”Historien om ett ytterkantparti utan skrupler” nedan.

Se även: [Vänsterpress om regeringskrisen – juni 2021](#), samt [Vänsterpress: Vart går V? – början av juni 2021](#) och [Vänsterpartiet och regeringsfrågan – Debatt i Flamman](#)

Martin Fahlgren 1/7 2021

Innehåll

Arbetarmakt	1
<i>Fortsatt kamp är vägen ut ur krisen</i>	<i>1</i>
Flamman	2
<i>Socialdemokrater för och emot socialdemokrati</i>	<i>2</i>
<i>Så fick Amineh Kakabaveh regeringsbeslutet i sin hand</i>	<i>3</i>
Internationalen	5
<i>Näven i bordet – slut på eftergifter</i>	<i>5</i>
<i>Regeringen avgick – talmansrundor pågår</i>	<i>6</i>
<i>Hyressättningen fällde regeringen, men kampanjen fortsätter</i>	<i>7</i>
<i>Historien om ett ytterkantparti utan skrupler</i>	<i>8</i>
Offensiv	11
<i>Politisk kris – orsakad av högerpolitik</i>	<i>11</i>
<i>Vem blir statsminister? Varning för fortsatt högerkurs</i>	<i>13</i>
Proletären	15
<i>Den som bryr sig om demokratin räds inte att möta folket i ett extraval</i>	<i>15</i>
Revolution	16
<i>Vad skulle marknadshyror innebära?</i>	<i>16</i>

Arbetarmakt

Fortsatt kamp är vägen ut ur krisen

Arbetarmakts styrelse

Arbetarmakt 29/6 2021

Protest mot marknadshyror i Stockholm arrangerad av Arbetarmakt, 5 juni. Foto: Arbetarmakt

På måndagen meddelade statsminister Stefan Löfven sin avgång. Att det politiska program hans regering företrätt – januariavtalet – därmed fallit måste hälsas med tillförsikt av alla som kämpat mot de angrepp på arbetarklassens villkor och rättigheter som det representerat.

Att rörelsen mot marknadshyror inte ens nämnts på Nooshi Dadgostars många presskonferenser visar att V-ledningen helt är inriktade på parlamentariskt spel. V-ledningen söker av-mobilisera rörelsen och att bereda marken för nya kompromisser, något som redan luftats av V i propåer till nyliberala Centerpartiet.

Vi vet ännu inte hur byråkraterna i ledningen för de borgerliga arbetarpartierna Vänsterpartiet och Socialdemokraterna kommer att navigera för att krångla sig ur denna parlamentariska kris, eller hur den härskande klassens representanter i de borgerliga partierna kan tänkas agera. Därför kommer vi att behöva återkomma om hur vi anser att kampen bör föras framöver.

Vad vi vet redan nu är dock att svaret på det parlamentariska schackrandet och försöken att sy ihop nya svekavtal måste bli fortsatt kamp. Marknadshyresangreppet tvingades på reträtten – för stunden. Om Löfven lyckas sy ihop en majoritet, eller om det blåbruna blocket får sin tur vid makten, kommer nya angrepp på vår rätt till bostäder utan tvekan att stå på agendan, liksom en rad andra försök att flytta fram kapitalets positioner på vår bekostnad. Vi måste förbereda oss på det.

Därför kan vi inte slå oss till ro och invänta några besked från talmannen. Alla organiserade arbetare, fackligt aktiva och vänsteraktivister måste vända den osäkra situationen till vår fördel, genom att fortsätta kampen i bostadsrörelsen och på alla fronter. Alla svekavtal eller kompromisser med kapitalets intressen måste avvisas. Vi måste fortsätta att bygga en rörelse mot högerpolitik som på allvar kan göra anspråk på makt, och bygga ett nytt arbetarparti som kan förvalta den kampen och föra den till seger.

Flamman

Socialdemokrater för och emot socialdemokrati

Tor Gasslander

Flamman 28/6 2021

Regeringskris betyder rea på socialdemokratiska värderingar.

Det finns de som tror att statsministerns jobb är att varje morgon vrida upp Sverige så att nationen surrar vidare ännu en dag. Är han eller hon inte där med sin lilla nyckel när en ny dag gryr så slutar trafikljusen kort därefter att fungera. *Sommar* i P1 slutar sändas, solen går i moln och ryska grodmän krälar upp på badstränderna.

En av dem som tror på detta verkar vara Stefan Löfven: socialdemokratisk partiledare nyligen entledigad statsminister.

”Tänkt på landet – hur får landet en handlingskraftig regering så snart som möjligt”. Så säger han under ännu en av de avgörande, historiska och dramatiska presskonferenserna på måndagsförmiddagen. Stefan Löfven avgår och låter talmannen ta över jobbet att försöka konstruera en regering som kan accepteras av riksdagen.

Läget är, som bekant, låst. Men samtidigt instabilt. Det kan räcka med att en enda ledamot från motståndarsidan duckar partipiskan – exempelvis centerpartisten Helena Lindahl som tidigare gjort det – för att en M KD SD L-regering ska kunna tillträda.

Men mandatfördelningen ser också ut precis som efter förra valet. Då lyckades KristerSSon inte. Och nu, precis som då, handlar retoriken allt mer om att ta ansvar, om att kompromissa, om att finna lösningar och framförallt om vad som är ”bäst för Sverige”.

Ut med ideologin i farstun. Den centrala frågan är vilken partiledare som ”kan tänka sig att samarbeta” med vilken. Som om det var en fråga om vilka som hade en god personlig relation med varandra.

Men det är också en offentlig diskussion där målet att *ha en regering* överordnas den regeringens innehåll. Alla måste bjuda till. Politik handlar om att kompromissa. Det är uppenbart att Socialdemokraternas partiledning ser på politik på just det här sättet.

Ändå blir det absurt när inrikesminister Mikael Damberg i *Agenda* förklarar att arbetet mot gängkriminaliteten hotas av att regeringen faller. Som om det var Damberg själv, iklädd ministeriets slängkappa, som svingade runt mellan hustaken och beivrade brott.

Stefan Löfven har i sin tur varnat för att regeringskrisen hotade både midsommar och åttondelsfinal i fotboll.

Det är naturligtvis ingen som har trott att Stefan Löfvens eget hjärta måste slå i Sagerska Palatset för att Sverige inte omedelbart ska självdö. Men januariavtalet visade med all önskvärd tydlighet att den gamla högertalepunkten om S som ett maktparti – främst intresserade av makten i sig, mindre av den ideologiska färdriktningen fortfarande har en hel del substans.

När justitieminister Morgan Johansson lite tidigare under krisen intervjuades i *Lördagsintervjun* hade han inte ett ont ord att säga om Centerpartiet. Det kanske man kan motivera med något slags förhoppning om vidare samarbete. Mer uppseendeväckande var att han inte, trots upprepade frågor, ville säga något ont om förslaget om marknadshyra.

Ingånget avtal ska hållas, enligt ministern. Men inte bara det: han tycks faktiskt mena att om Socialdemokratiska partiet förhandlar fram ett förslag så blir det förslaget per automatik

socialdemokratisk politik. Man är beredda att gå med på nästan vad som helst i utbyte mot att få vara den som själv genomför det. Det viktigaste är att sitta bakom ratten. Ideologin är till salu.

Med nya talmansrundor är frågan för S alltså inte vilka man kan tänkas bilda regering med utan om det finns något kvar som man inte är beredda att sälja för att få det till stånd.

Lästips:

Se Flammanartikeln: [Enkät: Vad tycker du om Vänsterpartiets agerande?](#)

Så fick Amineh Kakabaveh regeringsbeslutet i sin hand

Noa Söderberg

Flamman 30/6 2021

Foto: Bengt Oberger, [CC BY-SA 3.0](#), via Wikimedia Commons

Amineh Kakabaveh formade sitt politiska medvetande som Peshmerga-soldat, kom till Sverige, bröt med Vänsterpartiet och blev politisk vilde i riksdagen.¹ Nu kan hon avgöra vem som blir Sveriges nästa statsminister. ”Det är svårt att tolerera en regering som kommer med värre eftergifter efter att man tagit bort punkt 44”, säger hon till *Flamman*.

När riksdagen samlades för den historiska misstroendeomröstningen mot Stefan Löfven fanns ett namn som stack ut på talarlistan. Amineh Kakabaveh, tidigare vänsterpartist men partilös sedan slutet av 2019, begärde ordet och förklarade hur hon tänkte rösta.

– Jag har aldrig varit med och stött, eller ens tolererat, en statsminister som valts på januari-avtalet. Det var ett stort svek av Vänsterpartiet att gå med på att släppa fram en regering som i

¹ Amineh Kakabaveh lämnade V den 28 augusti 2019, efter det blivit känt att Vänsterpartiets verkställande utskott inlett ett uteslutningsärende gällande henne. Hon anklagades för att ha skadat förtroendet för partiet, bl a genom att varit frånvarande från statsministeromröstningen 2018 (där V lade ned sina röster), inte betalt ”partis-katt” m m. Men viktigare var nog hennes engagemang i frågan om hedersförtryck, som hon menade att V tog för lätt på, men där hon också gjorde ett övertramp som V-ledningen gjorde stor sak av (se artikeln).

Många utomstående var kritiska mot V:s agerande i hennes fall. Exempelvis kommenterade SVT:s Mats Knutson detta med orden: ”Sättet det här sker på, och den långa listan med grova anklagelser, är ett karaktärsdrag av sällan skådat slag i svensk politik. Och det är såklart anmärkningsvärt att en partiledning väljer att så ta heder och ära av en riksdagsledamot som ändå har företrätt partiet under så lång tid.” Se [Wikipedia om Amineh Kakabaveh](#) för mer info. – Red

vissa frågor bedrivit en högerpolitik som regeringen Reinfeldt aldrig kunnat göra, konstaterade hon i riksdagens talarstol.

Nu, fortsatte hon, var läget ett annat. Hon tänkte inte rösta för ett misstroende som väckts av Sverigedemokraterna. Enligt Kakabaveh bröt V:s beslut att göra så mot partiets egen anti-rasistiska strategi.

”Kakabaveh ger en bild av det gamla V där man ädelt lägger ner sin röst för att inte befläcka sig med verkligheten”, skämtades det bland anonyma vänstertwitrare. Hennes röst hade inte heller någon påverkan på utgången. Men nästa gång, när en ny statsminister ska väljas med maximalt tunn marginal, kan den avgöra allt.

Amineh Kakabaveh föddes i iranska Kurdistan i början av 1970-talet. Där utsattes hon tidigt för den repressiva hederskultur hon har beskrivit som ”flera tusen år äldre än religionerna”. Tillsammans med sin bror och morbror anslöt hon till de sekulära kurdiska peshmerga-styrkorna i samband med att den islamiska republiken tog kontroll i Iran. I striderna formades det politiska medvetande hon bär med sig än i dag.

– De där åren var de bästa i mitt liv, jag var redo att dö för kampen, det var den största friheten, har hon senare sagt i en intervju med svenska lokaltidningen VLT.

Men Peshmerga pressades från flera håll. Under Gulfkriget 1991 inledde Iran en utrensning av oppositionella i de bergsområden där Kakabaveh och hennes bundsförvanter verkade. De pressades in i Irak. Samtidigt gjorde Sovjetunionens upplösning att en ideologisk ledstjärna försvann och Peshmerga började splittras. Kakabaveh flydde till Turkiet och kom senare till Sverige som kvotflykting.

Den första maj 1993 kom hon i kontakt med Vänsterpartiet. Hon engagerade sig och fick kommunpolitiska uppdrag hemma i Västerås. Så småningom valdes hon också in i riksdagen.

Redan då lades grunden för den konflikt som till slut förvandlade henne till politisk vilde. Kakabaveh var och är drivande i föreningen ”Varken hora eller kuvad”, som definierar sig som en antirasistisk och feministisk grupp med inspiration från en fransk förlaga med samma namn. Enligt Kakabaveh gjorde hennes och gruppens engagemang i frågan om hedersvåld att hon blev utfrysad i Vänsterpartiet. Enligt partiet var hon svår att samarbeta med och spred falsk information om både Vänsterpartiet och läget i Sveriges förorter.

2015 blev konflikten offentlig. 2016 vidarepublicerade Kakabaveh en grovt rasistisk video med en falsk textremsa där en grupp somalier påstods planera en hemlig resa för att tillskansa sig makt i Sverige. I själva verket föreställde videon en företagsfest. Den kom från nazistiska Nordisk ungdom och hade försetts med en SVT-logga. Kakabaveh tog bort videon men fortsatte enligt tidningen *Expo* att försvara dess innehåll en tid därefter, innan hon till slut bad oförblommerat om ursäkt.

Konflikten fortsatte gro och Kakabaveh slutade delta på möten. 2019 kallade V:s parti-sekreterare Aron Etzler till en kryptisk presskonferens om ”ett beslut” och meddelade där att partiet inlett ett uteslutningsärende mot Kakabaveh. Enligt Etzler hade hon ”ofta och allvarligt skadar förtroendet för partiet gentemot väljarna och mot sina kollegor”, genom att bland annat sprida falska rykten om partiet och förorten och agera illa mot sina partikollegor.

En vecka tidigare hade Kakabaveh, enligt SVT, sagt i en tv-inspelning att hon själv tänkte lämna partiet. Hon förklarade beslutet med att hon mobbades och blev utfrysad på grund av sitt engagemang mot hedersvåld och islamism.

Stödet välldes in från såväl rödgröna riksdagskollegor som politiska motståndare och V beskrevs i medier som ett parti med lågt i tak i hedersfrågan. Amineh Kakabaveh vägrade lämna sin riksdagsplats, men hamnade långt ifrån politikens och offentlighetens mittpunkt. Tills nu.

Amineh Kakabaveh måste släppa fram Stefan Löfven om han ska bli statsminister. Om hon gör som förra gången och uteblir från omröstningen gör det ingen skillnad. Men om hon röstar mot får Löfven sannolikt minsta möjliga majoritet, 175 riksdagsledamöter, emot sig.

Kakabaveh säger till Flamman att det är ”svårt att säga i nuläget” hur hon skulle rösta om Löfven föreslogs av talmannen.

– Men jag tycker att det är svårt att tolerera en regering som kommer med värre eftergifter efter att man tagit bort punkt 44. V måste köra hårt emot vinster i välfärden och nedskärningar. Skattesänkningar ska man inte gå med på alls om det inte är för fattiga pensionärer. Välfärden måste stärkas och inte försvagas.

En regering som tolereras av både S, MP, V och C kommer sannolikt driva någon form av borgerlig politik – kanske de skattesänkningar du nämner – för att just tolereras av C. Innebär det att du skulle rösta mot att släppa fram en sådan regering?

– I nuläget är det svårt att säga eftersom jag inte har sett något underlag angående innehållet i politiken, till exempel om det blir januariavtalet minus punkt 44 eller om den ersätts med annat som är svårt att tolerera. Om S, C, MP och V på allvar vill att SD inte ska ha inflytande vid nästa val måste det finnas ett politiskt program med helt annat innehåll. Hela politiska landskapet och krisen är på grund av SD. Men de blir bara större i opinionen.

Enligt Kakabaveh är lösningen att partierna ”inte ska tänka på makten mer än rådande samhällsproblem” och därför ta sig an ett antal konkreta områden, för att på så sätt locka väljare som annars dras till SD:

– Till exempel bekämpa arbetslösheten, stärka välfärden, skolan, vården och omsorgen, integrationen, kriminaliteten, våldet, hedersförtrycket och så vidare i de utsatta områdena. Därför vill jag se förändringar som radikalt minskar högerkonservativt inflytande i nästa val och i framtiden. Det går inte med dessa partiers rådande politik och framför allt inte med deras budgetram.

Internationalen

Näven i bordet – slut på eftergifter

Ledare

Internationalen 2/7 2021

- ▶ Robinsonsåpa i riksdagen
- ▶ Klassfråga sände chockvåg
- ▶ Inga ursäkter och reträtter

Stefan Löfvens ord efter beslutet om sin avgång lär knappast gå till historien, bortsett från dumstruts-historien: *”Det här är det svåraste politiska beslut som jag har fattat.”*

En socialdemokratisk statsminister som ingått januariavtal för högerliberal offensiv mot den gemensamma välfärden och strejkrätten, som rakt emot LO drivit fram försämringar av anställningstryggheten, som försökt pressa igenom marknadshyror mot sina egna vallöften och väljare, anser att livets svåraste politiska beslut är talmansrundor. Kanske säger det något, inte bara om haveriet, för svensk arbetarrörelses S-märkta ledargarnityr, utan även om det svenska politiska livets degeneration. Den formliga besattheten av politiken som maktspel, sidbyten och korridormygel tycks mer präglad av Robinsonsåpor än av samhällslivets utmaningar.

Så när Vänsterpartiet för en enda gångs skull chockbehandlade rikspolitiken med en omisskännlig klassfråga gick ett skalv genom riket. ”Hur vågar de! V populariserar högerpopulism. Nooshi ’skrider brud’ med Jimmie Åkesson. Förlorar all antirasistisk trovärdighet”... (ur veckans liberala pressröster). Alltmedan Löfven förstås skyller regeringskrisen och hans morder på V för att blockera överströmningen av väljare och medlemmar. Trettio års nyliberal söndertrasning av social trygghet tycks som bortblåst när han samtidigt smörar för fortsatt samarbete med C och den villiga högermarionetten L.

Ur denna soppa finns ingen annan utväg än rakryggade, tydliga och självständiga politiska svar på de stora samhällsfrågorna. Förankrade i de folkliga utomparlamentariska rörelserna – inom vänsterns omkrets förstås men även inom den socialdemokratiskt dominerade arbetarrörelsen och övriga folkrörelsefamiljen liksom i nya sociala rörelser – kan en oemotståndlig potential utvecklas för att både stå emot högerblocket och forma en solidaritetspakt underifrån för framtiden.

Dagordningen för en sådan rörelseriktning är inget mysterium: jämlikhet och ekonomisk omfördelning, gemensam välfärd utan vinstplundring, samhällsplanerad klimatomställning, demokratisk offensiv för fackliga och mänskliga rättigheter mot rasism och diskriminering... Ja, i realiteten återfinns konkretiseringar av en sådan kurs i de flesta folkrörelsesammanhang.

Haken är undfallenheten, bristen på självförtroende och tillit till det folkliga Sveriges egen styrka. Därav ståndpunkternas förvandling till tomma eller bortförhandlade ord.

Visst, realiserandet av goda föresatser i motsträvig, förvirrad och inte sällan fientlig social terräng löper aldrig spikrakt. Men chockvågen från Vänsterpartiets näve i bordet mot marknadshyror säger något om det möjliga, utan dimridåer och ursäkter. Att inte bara Vänsterpartiet översköljts av tusentals nya medlemmar de senaste dramatiska dagarna utan även att Reformisterna inom S höjt tonläget och att något tycks ha väckts bland många människor utanför ”kammaren”, ger en antydning.

Oavsett talmansrundor, riksdagsrockader eller extraval utgör den beslutsamheten och tilliten grunden för det tryck vi nu har att mobilisera underifrån och fläta samman till en social kraft som kan försätta nyliberala berg och ruttna kompromisser – och inte minst hotet om kommande högerstyren.

Slut på efterhängset svassande efter ”mitten” är vad som måste gälla för hela arbetarrörelsen och vänstern rakt igenom talmansrundor, extraval och politiska stormar.

Nu är ingen tid för eftergifter och reträtter.

Regeringen avgick – talmansrundor pågår

Rasmus Klocklång

Internationalen 2/7 2021

Moderaternas partiledare Ulf KristerSSon blir först ut att försöka få stöd för ett regeringsunderlag. Det blev beskedet från riksdagens talman Andreas Norlén på tisdagen efter att han haft möten med de åtta riksdagspartiernas ledare.

Eftersom Moderaterna är det största partiet av de fyra som fällde regeringen Löfven blev KristerSSon förstavalet.

– Processen kan och måste se helt annorlunda ut än 2018–2019, menade talmannen.

Till skillnad från efter valet 2018, när kandidaterna till att börja med fick två veckor på sig att sondera, får de därför nu enbart tre dagar på sig, vilket dock kan förlängas vid behov. Därmed

kan det tidigast ske en omröstning på måndag om Ulf Kristersson bedömer att han har tillräckligt stöd.

Efter sitt möte med Norlén sade den avsatte Stefan Löfven att han vill väljas till statsminister igen även om han inte har fått ihop stöd för en kommande höstbudget, och om han sedan inte får igenom en budget avgår han. Det förefaller snarast vara ett sätt att köpa sig tid för att få med sig både Centerpartiet och Vänsterpartiet, vilka båda behöver rösta ja till en S-MP-budget för att den ska gå igenom. Centern står fast vid att de vägrar budgetsamarbeta med Vänsterpartiet, som i sin tur kräver att få inflytande över budgeten för att stödja den. Läget tycks därför vara lika låst som tidigare.

När Stefan Löfven på måndagen meddelade att han begärt att han och regeringen skulle entledigas, och talmansrundor därmed tar vid, nämnde han inte att det var Centerpartiets benhårda vägran att backa från punkt 44 i januariavtalet, den om fri hyressättning, som ledde fram till att regeringen föll. Om att Liberalerna bytt sida och nu stödjer en moderatledd regering, och att Löfven därför saknar sin tidigare majoritet, sade han bara att han "beklagat det". Däremot gick han återigen till hårt angrepp mot Vänsterpartiet och hävdade att de "lierat sig med Sverigedemokraterna" när de röstade för misstroendet. Detta trots att Löfven nu alltså har än större behov av att Vänsterpartiet står bakom honom för att han ens ska väljas till statsminister igen, och att de aktivt röstar ja till en eventuell budget. Att återigen kallt räkna med stöd från vänster trots att Centerpartiet vägrar samarbeta med Vänsterpartiet är en riskabel strategi. För Vänsterpartiet innebär det att om de i slutändan stödjer Löfven utan att få något inflytande över budgeten riskerar de att återigen ses som en dörrmatta.

Under veckan har Liberalerna och Centerpartiet "sträckt ut en hand" till varandra för att försöka locka över varandra till det andra blocket, men båda har gett ett blankt nej. Även Moderaterna har försökt få Centerpartiets stöd genom att erbjuda skattesänkningar och andra liberala förändringar, men utan framgång eftersom den regeringen då skulle behöva Sverigedemokraternas stöd. Därför ser det osannolikt ut att Ulf Kristersson skulle kunna samla ihop tillräckligt stöd för att väljas till statsminister. Om inte heller Stefan Löfven lyckas få tillräckligt stöd, vilket alltså hänger på att både Vänsterpartiet och Centerpartiet accepterar honom, kan maximalt ytterligare två talmansrundor göras, och misslyckas även de blir det automatiskt extraval.

Fotnot: Internationalen har upprepade gånger sökt Vänsterpartiet för en kommentar, men de har innan tidningens pressläggning inte velat uttala sig.

Hyressättningen fällde regeringen, men kampanjen fortsätter

Rasmus Klocklång

Internationalen 2/7 2021

Redan på stormötena i början av året sade Elin Gauffin, en av samordnarna för kampanjen *Nej till marknadshyra*, att målet inte var att bara bilda opinion utan att helt stoppa förslaget om fri hyressättning i nyproduktion. Det lät som ett optimalt men ändå osannolikt mål, har flera deltagare senare berättat.

Kampanjen inte bara stoppade förslaget, fri hyressättning, eller marknadshyra som motståndarna menar att det handlar om, blev en så het politisk fråga att den fällde regeringen och för första gången någonsin i Sverige har inte bara en minister utan statsministern och därmed hela regeringen avsatts genom ett misstroendevotum.

Två dagar därefter gick Centerpartiets ledare Annie Lööf till slut med på att backa från sitt hårdnackade krav på att genomföra förslaget, eftersom januariavtalet där det ingick hade

fallit. I utbyte kräver hon dock ”regjäla sänkningar” av inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare samt en sänkning av skatten på investeringssparkontot (ISK) i höstbudgeten.

Annie Lööfs besked kom bara någon timme innan kampanjen Nej till marknadshyra höll ännu ett stormöte, och på mötet jublades det över nyheten. Samtidigt var mötesdeltagarna ense om att detta enbart är en delseger. Närmast på tur står kampanjande mot utredningen om lägesfaktorns betydelse för hyressättningen, som presenteras runt månadsskiftet. Mötesdeltagarna stod även fast vid att den sedan tidigare planerade demonstrationen i Stockholm den 18 september, samt den nationella kampanjveckan i anslutning till riksdagens öppnande, ska genomföras.

Många av de aktiva i kampanjen har redan tidigare varit engagerade mot fler problem inom bostadssektorn som exempelvis renoveringar, och mötesdeltagarna tog även upp möjligheten att bredda kampanjen till att agera också mot dessa. Nej till marknadshyra har på kort tid vuxit till en landsomfattande folkrörelse med stöd från över 80 organisationer på både lokal och riksnivå, och hundratusentals personer har skrivit på namninsamlingar. Möjligheten att med så stor bredd och så stort stöd bakom sig få upp fler bostadspolitiska frågor på agendan vill man givetvis ta tillvara på.

Historien om ett ytterkantsparti utan skrupler

Kjell Östberg

Internationalen 2/7 2021

Det är något besynnerligt med en del vänsterfolks förhoppningar om samarbeten med Centerpartiet, av alla partier. Som inte minst striden om marknadshyror visade är avståndet till det partiet när det gäller den avgörande ekonomiska politiken antagligen större än till något annat parti. Vilken Pyrrhusseger det skulle vara om vänstern tvingades acceptera de ökade sociala orättvisor som Centern kräver för att återupprätta den regering som Vänsterpartiet just har bidragit till att fälla. Det skriver Kjell Östberg.

Det är inte ovanligt att även bland radikala strömningar hitta uppfattningen att det historiskt funnits en slags allians över klassgränserna mellan arbetare och bönder som bidragit till att demokratisera Sverige och utveckla välfärdssamhället, en slags vänsterns variant av högerens nationalromantik. Inget kan vara mer felaktigt.

De självägande bönder som dominerade den svenska riksdagen från slutet av 1800-talet var en starkt konservativ politisk kraft och envetna motståndare till demokratiska reformer som hotade deras dominans i riksdag och de kommunala församlingarna. Det var också bland dem som motståndet mot facklig organisering var som allra starkast. När de första kraven på en elementär social grundtrygghet restes i början på 1900-talet var böndernas företrädare de mest avvisande. Bondeförbundets riksdagsledamöter var också de som längst motsatte sig rösträttsreformerna 1918–21.

Ibland lyfter man fram 1930-talets kohandel mellan socialdemokrater och bondeförbundet som stöd för en välvillig uppfattning av Centerns föregångare. Det är riktigt att det då lades en parlamentarisk grund för de första stegen i att skapa välfärdsstaten men Bondeförbundets bidrag var försumbart. I praktiken rörde sig ”kohandeln” om en pragmatisk överenskommelse med jordbrukarnas intresseorganisationer, där bönderna accepterade en mer aktiv arbetslöshetspolitik mot att få bättre betalt för sina produkter. Men det förändrade på inget sätt den politiska bonderörelsens konservativa värdegrund. I själva verket är 1930-talet det dåvarande Centerpartiets mest skamliga period. De pronazistiska strömningarna var framträdande och det rörde sig inte bara om några isolerade virrhjärnor. I Ådalen mobiliserade Bondeförbundet, öppet influerade av den fascistiska Lapporörelsen i Finland, mot arbetarrörelsen. I Värmland restes kravet på en stark ledare med oinskränkt makt. Rasismen var inskriven i partiogram-

met som slog fast att det var en nationell uppgift att bevara den svenska folkstammen ”mot inblandning av mindervärdiga utländska raselement” och att hindra ”degenerande inflytande” från icke önskvärda främlingar, läs judar. En ledande partiföreträdare kunde utan invändningar från sina partikamrater i riksdagen deklarerat: ”Jag erkänner gärna, herr talman, utan att blygas att jag idag är antisemit”.

Efter andra världskriget var sådana uppfattningar inte längre gångbara, ens hos Bondeförbundet. I början av 1950-talet var det dags för en ny koalitionsregering med socialdemokraterna. Inte heller nu var det någon ideologisk samsyn mellan partierna som låg bakom den gemensamma regeringen. Det fattades några mandat för att socialdemokraterna skulle ha majoritet i riksdagen och under kalla kriget var det mindre önskvärt att stödja sig på kommunisterna. Böndernas företrädare lät sig åter villigt köpas genom nya subventioner till jordbruket. Samtidigt fick samarbetet betalas till priset av uteblivna sociala reformer.

Under perioden 1951–57 avstannade den intensiva reformvåg som inletts direkt efter andra världskriget. Tage Erlanders dagböcker är fulla av klagovisor över hur samarbetet blockerade varje försök till radikal regeringspolitik. Typiskt nog föll koalitionen 1957 på ATP-frågan om allmän och obligatorisk tilläggs pension. Bondeförbundet kunde inte tänka sig att stödja ett förslag där vanliga löntagare garanterades en anständig pension. I samma veva bytte partiet namn till Centerpartiet.

När socialdemokratin radikaliserades på 1970-talet och ledde uppbygget av den solidariska välfärdsstaten tog Centern ledningen i försöken att bilda en borgerlig regering. Försöket lyckades 1976, men först genom en av vår samtidshistorias mest uppmärksammade bluffar. Valets huvudfråga var kärnkraften och partiets ledare Torbjörn Fälldin lovade dyrt och heligt att aldrig sätta sig i en regering som laddade nya kärnkraftverk. Det var en avgörande orsak till att Centern i valets slutskede vann ett par hundra tusen kärnkraftskritiska röster från socialdemokraterna och därmed säkrade en borgerlig valseger. Det tog några veckor, sedan hade Fälldin brutit sitt löfte och på allvar inlett Sveriges intåg i kärnkraftssamhället. Några år senare inledde regeringen Fälldin de första mer omfattande inskränkningarna i välfärds-samhället.

I början av 1990-talet ingick centern i regeringen Bildt och var därmed medansvarigt för det nyliberala skifte som nu trumfades igenom. När Bildt fick gå lämnade han efter sig det största budgetunderskott landet skådat. Efterträdaren socialdemokraten Göran Persson avvisade varje förslag att satsa på en offensiv ekonomisk politik och var helt inriktad på att lösa problemet med fortsatta sociala nedskärningar. För att kunna genomföra detta krävdes stöd av ett annat parti, och Centern visade sig berett att delta. Resultatet av det ”röd-gröna” samarbetet blev en permanent hög arbetslöshet och galopperande sociala klyftor.

När Maud Olofsson några år senare tog över partiledarskapet svängde partiet kraftigt åt höger. Föraktet för arbetarrörelsen var inskrivet i hennes DNA. Kraftiga skattesänkningar, uppluckrad arbetsrätt och snöpta fackföreningar stod högst på den politiska dagordningen och passade som hand i handske i den borgerliga allians som döptes i hennes badtunna i Högfors.

Men det var hennes efterträdare som partiledare som definitivt placerade partiet på den nyliberala flankens yttersta spets. Tillsammans med Fredrik Federley bildade Annie Lööf, hårt uppbackade av näringslivets Timbro, stommen i den kampgrupp som gått till eftervärlden som Stureplanscentern. Sin ideologiska skolning hade hon fått hos extrema nyliberaler som Ayn Rand och Robert Nozick. För dem var egenintresset, inte solidariteten, överordnat allt, statens uppgift reducerad till att upprätthålla lag och ordning i en fullständigt avreglerad marknads-ekonomi, skatter var stöld.

”Rand är en av 1900-talets största tänkare och hennes Och världen skälvd är den i särklass bäst bok jag läst”, deklarerade Lööf stolt och när hon valdes till partiledare pekade hon ut Margret Thatcher som sin förebild.

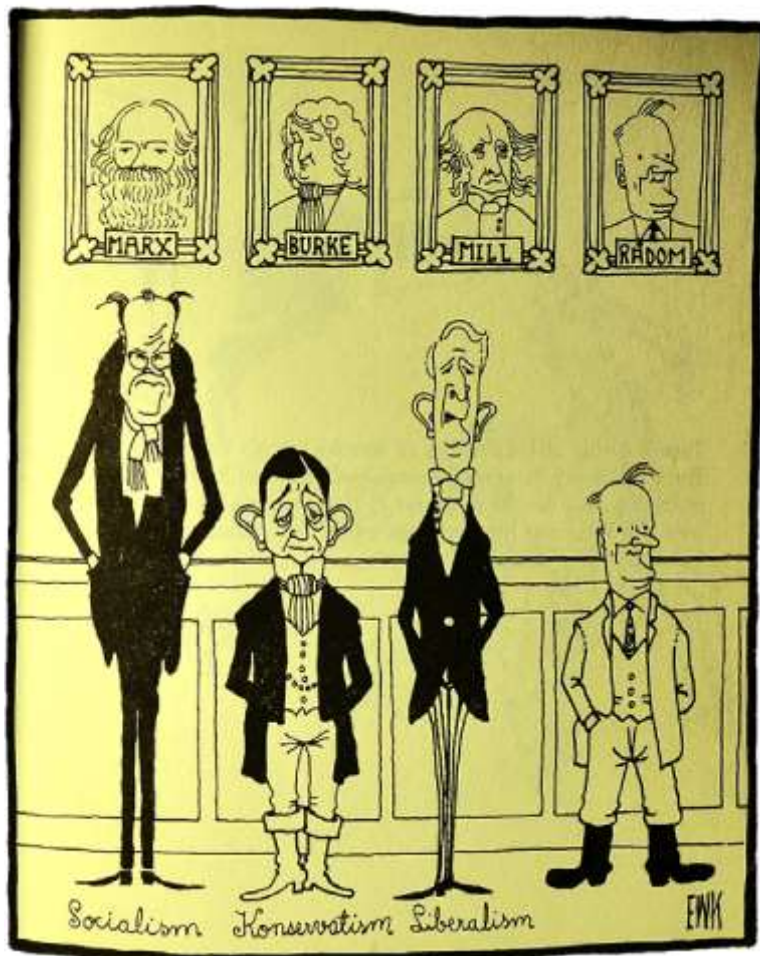
En orsak till att Lööf de senaste åren har föredragit att samarbeta med socialdemokraterna snarare än med högern är sannolikt att hennes nyliberala credo gör det svårt att acceptera de konservativa strömningar som gjort sig breda där. Beslutet har varit desto lättare eftersom socialdemokraterna visade sig vara beredda att svälja en rad av hennes nyliberala käpphästar.

Det parti en del vänsterföreträdare kan tänka sig samarbeta med kännetecknas alltså historiskt av kraftig politisk extremism: inledningsvis djup konservativ antidemokrati, under mellankrigstiden starkt påverkat av fascistiska och rasistiska strömningar, idag av glödande nyliberalism. Någon mer sammanhållen ideologisk tråd är svårt att hitta mellan svängningarna, men ett återkommande drag har varit antisocialism och förakt för arbetarrörelsen.

Detta har inte hindrat att det funnits perioder där Centern samarbetat med socialdemokraterna, inte minst på lokal nivå, men grunden har då varit rent pragmatisk. Under tidigare perioder har det vanligtvis handlat om ekonomiskt stöd till i första hand de bättre ställda bönderna, idag rör det sig som vi sett om att få igenom långtgående nyliberala dekret, som uppluckrad arbetsrätt, skattesänkningar och marknadshyror. Och självklart: stopp för sociala reformer.

När U-båtshysterin var som mest intensiv under 1980-talet löd Thorbjörn Fälldins stridsrop mot den påstådda ryska invasionen: Håll gränsen!

Låt oss hoppas att vänstern av idag klarar av att hålla gränsen mot Centern.

Den geniale karikatyrtecknaren EWK illustrerade i början av 1960-talet partiledarnas politiska lärofäder. Högerledaren Hjalmarsson ses stå under ett porträtt av Edmund Burke, folkpartiledaren Olin under Mill, Tage Erlander under Marx och Bondeförbundet/Centerpartiets ledare Gunnar Hedlund under en bild av – sig själv.

Kanske är denna grundläggande ideologiska rotlöshet som är förklaringen till partiets kraftiga svängningar från djup konservatism över influenser från fascistiska strömningar till dagens ohejdade nyliberalism.

Offensiv

Politisk kris – orsakad av högerpolitik

Per-Åke Westerlund

Offensiv 28/6 2021

Att Stefan Löfven avgått som statsminister beror ytterst på den nyliberala högerpolitik hans regering fört. Och det finns inga skäl att tro att samtal mellan partiledare – talmansrundor – kommer att leda till en ny och bättre kurs.

Här är 10 punkter om svensk politik just nu:

1. Enda sättet att stoppa försämringarna är kamp underifrån

Protesterna mot marknadshyra visar vägen. Det är den första frågan där regeringen – och även Centern – tvingats backa från förslag om drastiska försämringar. Trots att gräsrotskampanjen Nej till marknadshyra begränsats av pandemin har aktiviteter och information skapat en mycket stark opinion.

2. Vänsterpartiet har chansen

V gjorde ett stort misstag i januari 2019 som släppte fram den här regeringen och januariavtalets 73 punkter. Att V nu fällde regeringen på frågan om marknadshyror ger en ny chans. Partiet har 12 procent i opinionsmätningar – mer än på över 20 år – och Nooshi Dadgostar höjde sin popularitet från 12 till 32 procent.

Det viktiga nu är att inte på nytt göra upp med S utan att istället driva en tydlig vänsterpolitik: stopp för nedskärningar, nej till vinstbolag i välfärden, höj skatterna på de rika, kamp mot rasism och sexism, för en klimatomställning som gynnar miljön. Minst lika viktigt är att uppmuntra och understödja fortsatt gräsrotskamp.

3. Marknadshyror var inte en ”liten” fråga

Hoppet om marknadshyror har länge fått det att vattnas i munnen på fastighetsägarna, som knappt trott det skulle var möjligt att genomföra. När Löfven och andra säger att det bara berör ”en procent” i nyproduktion motsägs det av att regeringen var beredd att avgå på frågan, samt högerpartiernas och fastighetsägarnas starka hejarklack. De visste att nyproduktion bara var början. Dagens Nyheters ledarsida konstaterade också bittert att misstroendeförklaringen stoppat ”decenniets viktigaste bostadsreform”.

4. Januariavtalet har inte stoppat de brunblå – tvärtom!

Argumentet från S – och även V-ledningen – i januari 2019 var att alternativet var en M-ledd regeringen med stöd av SD. Därför accepterades januariavtalets punkter – bort med värnskatten för de rika, ingen begränsning av vinstbolag i välfärden, försämring av lagen om anställningsskydd (LAS), utökade RUT-bidrag till rika hushåll och så vidare. Regeringen har också satsat rekordbelopp på militären och permanentat flyktinglagen, inklusive massutvisningar.

Allt det här har gynnat Moderaterna, KD och SD, dels genom missnöjet med regeringen, dels genom att det är högerns politik som drivs igenom.

5. Centern är ett nyliberalt högerparti

Centerpartiet har länge varit Svenskt Näringslivs favoritparti när det gäller försämringar på arbetsmarknaden. C:s ungdomsförbund är ökända för att förespråka att det ska bli mycket lättare att avskeda, särskilt äldre trotjänare. C försvarar också alla privata parasiterande företag inom välfärden. Att C är emot samarbete med SD väger inte upp dess nyliberala politik och är dessutom inte något verkligt hinder för SD.

6. De brunblå är ett verkligt hot

En ny regering under Ulf Kristersson, M+KD, med SD och Liberalerna som stödpartier skulle bli den mest reaktionära regeringen i Sverige på kanske 100 år. Det skulle kunna påskynda en ”dansk” utveckling, där invandring och förorter blir syndabockar som dominerar partiernas propaganda. Högerblockets partier är också antifackliga och antifeministiska.

7. Styrkeförhållandena – högern är inte starkast

Kampen mot marknadshyror visar att det inte räcker med mandat i riksdagen eller stöd från högermedia för att driva igenom sin politik. Om fackföreningarna mobiliserat mot försämringarna av strejkrätten och LAS skulle även dessa kunnat stoppas.

Högerpartierna har en liten bas i samhället, men gynnas av passivitet och den svaga organiseringen av motståndet. Erfarenheter av en lång rad nederlag och en ojämn fördelning av bördorna håller tillbaka. I verkligheten utgör arbetarklassen – arbetare, tjänstemän, arbetslösa, pensionärer och unga – en stor majoritet av befolkningen.

8. Lärdomar av Socialdemokraternas vägval

I flera decennier har Socialdemokraterna accepterat kapitalismens spelregler utan att som under efterkrigstiden få reformer i utbyte. Det som var världens jämlikaste land 1980 slår nu rekord i miljardärer. S-regeringar har förvaltat privatiseringarna inom vård, omsorg och skola. Det socialdemokratiska partiet erbjuder idag inget annat än en fortsättning på den inslagna vägen.

9. Kamp är nyckeln till förändring

Det senaste året har gett några glimtar av den kamp som behövs. Strejkrätten och LAS försvarades av många lokala fack, och satte press på ledningarna i flera fackförbund. Protester, inklusive hot om strejk, på Pågatågen i Skåne stoppade både avsked av huvudskyddsombudet och hyvling (sänkta arbetstider). Tusentals demonstrerade för Black Lives Matter i Stockholm, Göteborg och Malmö i juni ifjol. Protesterna ökar från personal inom äldreomsorgen mot nedskärningar och omänskliga arbetsscheman. Klimatprotesterna, som var stora just innan covid, kommer nu tillbaka i kampen mot nya gruvor och skogsavverkning. Trots begränsad omfattning är det den här sortens kamp som behöver knytas samman i nätverk liknande Nej till marknadshyra och samlas till gemensamma protestdagar. Förhandlingar om hyror och löner måste backas upp av kamprörelser och buden diskuteras av hyresgäster och löntagare innan avtal sluts.

10. Socialistiskt alternativ

Mäktiga kapitalintressen står i vägen för förändring. De politiska partierna till höger företräder i olika grad banker och storföretag. Arbetarklassen i bred mening behöver en egen politisk röst som går emot alla nedskärningar, privatiseringar och försämringar. Att acceptera ”mindre” nedskärningar innebär bara att krav på nya nedskärningar kommer snart – och det riskerar att knäcka det motstånd som behövs. Att stå för en socialistisk politik är att här och nu gå emot ”marknadens” diktatur. Att regeringen fälldes är ett viktigt steg, men bara början.

Vem blir statsminister? Varning för fortsatt högerkurs

Per-Åke Westerlund

Offensiv 30/6 2021

Extraval skulle innebära en politisk debatt i bredare led, inte bara beräkningar av antalet riksdagsmandat, som kan sätta klassfrågorna i fokus (Foto: Anders Löwdin/Sveriges riksdag).

Stefan Löfvens beslut att avgå innehöll också tydliga besked att S tänker fortsätta partiets högerkurs. Han hyllade januariavtalet och vill ha fortsatt samarbete med Liberalerna och Centerpartiet.

Många är förstås rädda för en högerregering med M och KD, där SD får direkt inflytande. Men en ny regering under Löfven med fortsatt nyliberal högerpolitik är inget skydd mot högern.

På sin presskonferens prisade Löfven sitt avtal med C och L: ”Vi förenades i vilka stora utmaningar Sverige stod inför: klimathotet, bristande integration, ökade klyftor, gängbrottslighet, bostadsbrist och en välfärd som behöver stärkas. Vi såg bortom de partipolitiska skillnaderna och tog utgångspunkt i det gemensamma, med målet om att bygga Sverige starkare och tryggare.”

Helt uttalandet är en flirt till höger, samtidigt som Löfven främst kritiserade Vänsterpartiet. Bland hans viktigaste frågor saknas nedskärningarna i kommuner och regioner, vårdkrisen, äldreomsorgen, otrygga jobb och rasismen. Faktum är att de frågor han räknar upp – klyftorna, klimatet, bostadsbristen – har förvärrats under S-regeringarna sedan 2014. Och att januariavtalets politik gjort det ännu värre.

Ingen hyresgäst eller bostadssökande tror att marknadshyror skulle lösa bostadsbristen. Och gentemot förorterna är det enda som hänt ett skuldbeläggande av de boende och fortsatta nedskärningar.

Det är oklart om talmansrundorna leder till en ny regering eller extraval. Det finns inga tydliga majoriteter i riksdagen.

Men att hoppas på en ny S-ledd regering efter en ny omröstning i riksdagen är att försöka skjuta upp bekymren utan att få en riktig lösning. En M-regering är värre, men hotet om en sådan är inte borta för att Löfven blir statsminister igen.

Extraval däremot innebär en politisk debatt i bredare led, inte bara beräkningar av antalet riksdagsmandat.

”En extravalrörelse hade kunnat bli ovanligt levande när frågan om marknadshyror kommit upp på dagordningen och därmed kanske andra likartade frågor som rör den fortgående nyliberaliseringen av det svenska samhället”, skrev Göran Greider i ETC.

Att både tala om ökade klyftor och vad som är ”bäst för Sverige” är en rökridå. Lågavlönade har inte samma intressen som miljardärerna. Det som behövs är klasspolitik – det som gynnar arbetarfamiljer.

Just nu finns det ett momentum, en rörelse vänsterut. Marknadshyror är en klassfråga och ett exempel på den sorts politik som möter motstånd.

I många andra länder pågår en polarisering där både höger och vänster går framåt. I USA är hotet från högern samtidigt med en radikalisering till vänster särskilt bland unga viktiga skäl till att Biden har tagit beslut om omfattande stimulanspaket (barnbidrag, fler anställda i vården, mer pengar till skolorna).

Här behöver fackföreningar, nätverk, hyreskampen och sociala rörelser vara aktiva nu, förbereda för valkampanjer men särskilt för aktiva kampanjer mot nedskärningar, försämringar och rasism – med kampen mot marknadshyrorna som exempel.

Viktigt vägval för Vänsterpartiet

Vänsterpartiet har hamnat i politiskt fokus under regeringskrisen. Stödet och förväntningarna ökar. I en opinionsmätning den 29 juni får partiet 11,2 procent.

Stefan Löfven får också hård kritik, även från socialdemokrater, för att han pekar ut Vänsterpartiet som skyldigt till regeringskrisen. Att V stod på sig om marknadshyror har gett respekt och stöd. Det betyder inte att V har ”lierat sig med extremhögern”, som Löfven sagt. Det är naturligt att många nu önskar att V ska få verkligt inflytande över politiken. Att S och C ska ge upp sin vägran att samtala med Nooshi Dadgostar och V-ledningen.

Men här finns också faror. Enkelt uttryckt: Om Vänsterpartiet skriver under på ett helt politiskt program med S, MP och C kommer det inte att innehålla något som C eller MP inte kan skriva under på.

V-ledningen, särskilt under Jonas Sjöstedt, har länge hoppats på plats i en S-ledd regering, som några av sina nordiska systerpartier. Men exemplen från Danmark, Norge och Finland avskräcker. Socialistisk Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti och Vänsterförbundet har alla i regeringsställning tvingats ge upp viktiga delar av sin politik och då tappat stöd. Norska Sosialistisk Venstreparti var nära att åka ur stortinget efter att bland annat röstat för norska trupper till Afghanistan.²

Samma sak har hänt när Vänsterpartiet i kommuner och regioner deltagit i nedskärningar av vård, skola och omsorg, trots att det inte alls är vad V:s väljare röstat för.

Det är därför oroande att Nooshi Dadgostar skriver på Facebook att ”Vi inser att en budget som s, mp, c och v kan stå bakom kommer att behöva vara en konsensusbudget där alla får lägga sina hjärtefrågor åt sidan och satsa på det vi kan komma överens om.”

² Dessa frågeställningar behandlas även i artikelsamlingen [Vänsterpartiet och regeringsfrågan – Debatt i Flaman](#)

Det var inte vädjanden till Löfven eller Lööf som fällde januariavtalets punkt 44 om marknadshyror, utan kampen och opinionen utanför riksdagen. Det är den opinionen som kan vinna igen, och som Vänsterpartiet bör ta fasta på.

Det är sant att V och andra socialister inte är neutrala inför hotet om någon form av M-KD-SD-L-regering. Men att stoppa en sådan kräver aktivitet och opinion, och just nu skulle ett extraval ge möjlighet att bygga vidare för både gräsrotskampen och Vänsterpartiet. Och att i en omröstning i riksdagen stoppa Ulf Kristersson (M) betyder inte att V måste skriva under på en hel budget med S, MP och C. Redan de budgetregler som finns idag betyder att en budget automatiskt innehåller nedskärningar i den offentliga sektorn.

Oavsett extraval eller inte vore det fel att lägga ”hjärtefrågor” åt sidan. Behovet att stoppa vinster i välfärden är akut, militärens extra miljarder måste skrotas, vård och omsorg rustas upp, massiva offentliga gröna satsningar för klimatet, rätten till asyl återinföras och massutvisningar upphöra. Det behövs kamp här och nu, och det behövs en politik som tar strid mot det kapitalistiska systemet.

Proletären

Den som bryr sig om demokratin räds inte att möta folket i ett extraval

Filip Astvald. Ledare

Proletären 29/6 2021

Den socialdemokratiska regeringen kommer spela alla kort de kan för att sitta kvar vid makten. Men ett extraval är knappast ”ansvarslöst”.

Det var en allvarlig och ödesmättad Stefan Löfven som under måndagens presskonferens meddelade att det nu ligger i talmannens händer att ta fram en statsministerkandidat som tolereras av riksdagen.

Tanken om vad som var bäst för landet hade gnagt i statsministerns huvud hela midsommarhelgen. Landet måste styras. Och att kasta ut Sverige i ett extraval till hösten är inte ansvarfullt, menade Stefan Löfven.

Nu var det pandemin som var det främsta argumentet för att inte låta svenska folket gå till valurnorna. ”Vi vet inte hur läget ser ut om tre månader.”

Att nyheten om lättade restriktioner kommit samma dag och att 40 procent av de lagda rösterna vid förra valet var förtidsröster var dock inget som statsministern hade funderat över särskilt mycket.

Det är inte första gången Stefan Löfven med myndig stämman varnat för en regeringskris och han är inte ensam. I stort sett alla socialdemokratiska ministrar har varnat för ett extraval och regeringskris.

Mikael Damberg hade i Agenda intensifierat gängkrig som argument mot extraval. Morgan Johansson har ihärdigt förnekat att det överhuvudtaget skulle läggas fram något förslag om marknadshyror. Magdalena Andersson har haft högt tonläge när hon deklarerar att den socialdemokratiska regeringen tar ansvar för att sedan peka med hela handen på de oansvariga.

Det finns väl knappast någon som inte sett igenom vad det egentligen handlar om. Regeringen kommer spela alla kort de kan för att sitta kvar vid makten.

Riksdagspolitikerna från alla politiska partier brukar gilla att tala om ansvar, särskilt när vi ser dem debattera på tv med varandra. Politiska sakfrågor har de svårare för. Ofta blir diskussionerna enbart kackel och ibland helt obegripliga.

Men den här gången gick det inte att undvika. En rörelse bland hyresgäster mot marknads- hyror satte frågan högst på dagordningen. Ett löfte som gavs av en tidigare partiledare gick inte backa från och regeringen föll.

Självklart kommer politikerna av skiftande färger försöka göra allt de kan för att få bort obekväma frågor från ett eventuellt extraval. "Ansvarsfrågan" är nog den de helst vill diskutera.

Det kommer an på oss som vill en annan politik att sätta våra frågor på den politiska dagordningen. Bevisligen kan en rörelse underifrån ha kraften att göra det. Låt kraven om höjda pensioner, sex timmars arbetsdag, anställningstryggheten och om att bygga bort bostadsbristen bli frågor som diskuteras i en eventuell valrörelse.

Om det efter talmansrundor blir extraval eller inte kan i alla fall inte jag avgöra. Men att det skulle vara ansvarslost att ha ett, det köper jag inte. Den som bryr sig om demokratin räds inte att möta folket i en valrörelse.

Revolution

Vad skulle marknadshyror innebära?

Jenny Boström

Revolution 24/6 2020

Regeringens förslag var att införa fri hyressättning vid nybyggnation, det vill säga utan att det ska regleras av bruksvärdessystemet eller kollektiva förhandlingar. Detta var en av punkterna i januariavtalet, och skulle vara ett första steg mot införandet av marknadshyra på alla hyresrätter.

Enligt en rapport som konsultbolaget Ramboll genomfört på uppdrag av Hyresgästföreningen skulle hyrorna kunna öka med uppemot 43 procent i Luleå, 26 procent i Halmstad, och över 50 procent i Stockholm och Göteborg om man gick över till marknadshyror i dag.

Justitieminister Morgan Johansson (S) försvarade dock förslaget. "Det förekommer ganska mycket agitation om att de som i dag är hyresgäster kommer påverkas och få kraftigt höjda hyror, men det är falskt". Han menar på att alla som inte bor i en lägenhet som byggts efter 1 juli 2022 (då lagen skulle börja gälla), skulle förbli opåverkade av förslaget.

Men då räcker det att se till vårt grannland Finland, som just genomförde marknadshyror stegvis under perioden 1990–95. 1992 avreglerades hyressättningen för nya lägenheter i det privatfinansierade beståndet, tre år senare beslutades att även äldre kontrakt skulle avregleras.

I dag ligger snitthyran i Helsingfors på 200 kronor per kvadratmeter, att jämföra med 116 kronor i Stockholm. Genomsnittet för en trea på 70 kvadratmeter i Helsingfors är 14 000 kronor/månad – motsvarande lägenhet i Stockholm kostar 8126 kronor/månad. Den finska staten spenderar även 3 gånger mer på bostadsbidrag än den svenska – till allas vår "förvåning"!

Självklart råder det en enorm bostadsbrist, som måste byggas bort, men uppenbarligen kan vi inte lita på de privata bostadsbolagen att lösa det – vanligt folk ska ju inte behöva ruineras som följd. Tvärtom behöver vi ta över dessa bolag och inleda ett nytt miljonprogram av hållbara bostäder som vanligt folk har råd med!